

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota Fairtrade Gemeente

Kernboodschap

Fairtrade kan op sympathie rekenen, maar de participatiebereidheid, bij zowel ondernemers, maatschappelijke instellingen, als inwoners, om van Wijchen een Fairtrade Gemeente te maken is op dit moment nog onduidelijk.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting

Op 8 november 2018 is tijdens de raadsvergadering motie 13 (18 2 22096) aangenomen met als dictum:

'Roept het college op:

In de eerste helft van 2019 inzichtelijk te maken:

1. wat ervoor nodig is om als gemeente Wijchen een Fairtrade Gemeente te worden en
2. in hoeverre inwoners en ondernemers hierin willen participeren.'

Wat is fairtrade?

Fairtrade zorgt ervoor dat producten onder eerlijke handelsvoorwaarden worden verhandeld met respect voor mens en milieu. Bij fairtrade worden bijvoorbeeld het recht op vakbonden en het verbod op gedwongen- of kinderarbeid nageleefd. De boeren en producenten ontvangen een eerlijke beloning voor hun werk. Ook zorgt fairtrade voor langdurige handelsrelaties, zodat de boeren en producenten kunnen investeren in zichzelf, hun familie, en in de gemeenschap waarin zij leven. Daarbij schenken ze bij de keuze voor grondstoffen of productiewijze ook extra aandacht aan het milieu.

Wat is ervoor nodig; de zes campagnecriteria

Wanneer een gemeente aan de zes criteria van de Fairtrade Gemeente campagne voldoet, dan komt de gemeente in aanmerking voor de titel Fairtrade Gemeente. De gemeente is dan op verschillende fronten actief in eerlijke handel. Deze zes campagnecriteria zijn:

- Eerste en belangrijkste voorwaarde is dat er een lokale werkgroep actief is die de initiatieven neemt om de titel te behalen. Als de gemeente de titel al in handen heeft, dan zorgt de werkgroep ervoor dat de gemeente de titel ook blijft behouden. De lokale werkgroep stelt jaarlijks een verantwoording op, waaruit moet blijken dat de gemeente nog steeds aan de criteria voldoet. De werkgroep bestaat uit een heterogene groep met vertegenwoordigers uit verschillende sectoren van de samenleving waaronder indien mogelijk iemand van de gemeente'. Op dit moment nemen we niet actief deel aan de lokale werkgroep, maar faciliteren we hen wel op verzoek. Regelmatig houden we met hen contact om de ontwikkelingen te volgen.

- 'De gemeente spreekt zich uit voor fairtrade en koopt fairtrade producten in. De gemeenteraad en de verschillende gemeentelijke afdelingen vertalen hun steun voor fairtrade in hun beleid en handelen hiernaar.
- In de plaatselijke winkels worden eerlijke producten verkocht. De plaatselijke horeca serveert fairtrade producten. Winkels en horeca laten duidelijk zien dat zij een fairtrade aanbod hebben.
- Maatschappelijke organisaties en bedrijven gebruiken fairtrade producten. Er worden, bijvoorbeeld op scholen, activiteiten georganiseerd om de kennis over en de betrokkenheid bij fairtrade te vergroten.
- Media-aandacht. De werkgroep organiseert lokale publiciteit rond de campagne. Ook organiseren zijn evenementen, bijvoorbeeld bij het behalen van de titel, en ontwikkelen zij een strategie om de campagne lang in het nieuws te houden. Op de website van de campagne worden allerlei voorbeelden getoond en ideeën gegeven voor het behalen van voldoende media-aandacht.
- Het zesde criterium is Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, oftewel MVO. Er bestaan naast fairtrade steeds meer initiatieven die een goede bijdrage leveren aan een betere wereld. De Fairtrade Gemeente campagne wil deze initiatieven waarderen. Daarom krijgen deze initiatieven een plek in het zesde criterium voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.' In de handleiding (<http://www.fairtradegemeenten.nl/handleiding/>) staan een aantal opties opgenomen hoe het laatste criterium gevuld kan worden.

Participatiebereidheid inwoners en ondernemers

We zoeken de verbinding met de samenleving. We willen dingen in gezamenlijkheid met elkaar doen. We hebben dan ook onderzocht of, en zo ja in welke mate, inwoners en ondernemers hierin willen participeren.

Een eerste voorzichtige peiling onder bestuursleden van de winkeliersvereniging OVWC en de Bedrijvenvereniging Bijsterhuizen wijst uit dat men terughoudend is. Een van hen gaf aan dat je een groep inwoners moet hebben met een sterke innerlijke drijfveer om dit van de grond te tillen. Kun je die niet, althans onvoldoende, vinden, dan blijft dit initiatief steken in sympathiek maar weinig kansrijk.

Op 12 juni jongstleden heeft een verkennend gesprek plaatsgevonden met de 'Initiatiefgroep Fairtrade Gemeente Wijchen'. De groep bestaat uit Henk Campschroer, Johan Janssen, Hetty van Dalen-Wilkens, Tinie Schackman-Diels en Henk van Haeften. Onlangs zijn zij voor het eerst bij elkaar gekomen.

Het proberen op te richten van een lokale 'Werkgroep Fairtrade Gemeente Wijchen' ziet de initiatiefgroep als een van haar eerste acties. Daartoe gaan zij contact leggen met (vertegenwoordigers) van maatschappelijke organisaties en ondernemers in Wijchen. Zij noemden daarbij de horeca, Centrum Management Wijchen, ondernemersverenigingen, basis- en voortgezet onderwijs, kerkelijke instellingen, zorginstellingen, wijkorganisaties, en muziekverenigingen. Voor ondersteuning in de vorm van stages wil men contact leggen met vervolgoopleidingen in Nijmegen. De initiatiefgroep heeft daarnaast ondersteuning gevraagd bij de landelijke Fairtrade Gemeente Campagne.

Op dit moment is het dus nog onduidelijk wat de inspanningen van de initiatiefgroep op gaan leveren, zoals het van de grond tillen van een werkgroep met voldoende mensen die zich willen verbinden aan de zes campagne-eisen.

Waar staan we nu, en wat doet de gemeente Wijchen al?

In 2017 heeft het college de nieuwe regeling inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Wijchen vastgesteld. De gemeente streeft er naar om duurzaam in te kopen. Dat geldt bijvoorbeeld voor het toiletpapier en kantoorartikelen. Dit is, naast bijvoorbeeld prijs en kwaliteit, een belangrijk criterium bij inkoop. Daarnaast worden Werken, Leveringen en/of Diensten geweerd die onder niet aanvaardbare arbeidsomstandigheden (zoals kinderarbeid, dwangarbeid, discriminatie van werknemers, niet-betaling van leefbaar loon) tot stand komen of zijn gekomen.

De gemeentelijke koffie en thee zijn fairtradeproducten. Hetzelfde geldt voor een deel van het fruit.

Communicatie

Deze informatienota wordt aan de Initiatiefgroep Fairtrade Gemeente Wijchen ter kennisgeving toegezonden.

Uitvoering of Vervolgstappen

De vervolgstappen zijn in eerste instantie door de Initiatiefgroep Fairtrade Gemeente Wijchen te zetten, waarna de beoogde Werkgroep Fairtrade Gemeente Wijchen er verder mee aan de slag gaat. Voor eind september is een vervolgesprek gepland met de initiatief- en/of werkgroep met als doel een goed beeld te krijgen van de voortgang van hun initiatief. De ervaring elders leert dat het een langdurig traject kan zijn, gezien de inspanningen die het vraagt van de soms moeilijk te werven (en te behouden) vrijwilligers. In de eerste helft van volgend jaar zullen wij u wederom informeren door middel van een informatienota over de stand van zaken op dat moment.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.